

JUBILEUM BÁBY HUBATÉ

Zbyněk Vybíral

„Neberme se moc vážně, podívejme se na sebe do zrcadla... Terapeut by měl vědět o svých rolích. A vědět, kolik z jeho role pacient unese.“

(H. JUNOVÁ V ROZHOVORU V ROCE 1990)

Bylo mi osmadvacet a právě jsem začínal pracovat jako manželský poradce. První myšlenkou bylo, že musím získat zkušenosti s psychoterapií, že jen s kompetencí v psychoterapii budu moci být dobrým poradcem. Zvedl jsem telefon a dovolal se Haně Junové. Volal jí její bývalý student – bylo to šest let poté, co jsem k ní na Horní Palatu dojížděl na praktika z psychogymnastiky a psychodramatu.

Hana bez jakýchkoliv prodlev souhlasila s tím, že mohu absolvovat měsíční stáž na Horní Palatě. A když zjistila, že jsem nastoupil do manželské poradny, udělala mi další rozcestník po Praze.

U nás se budeš učit od Zdeňka Mrázka a jeho ženy, popovídej si s Oldou Matouškem a v Nuslích musíš poznat mužský triumvirát: Kopřivu, Tošnera a Šmolku. A v další pražské poradně navštívíš Bohumilu Tichou.

A tak jsem v listopadu 1989 zažíval způsob práce a učil se z úvah o psychoterapii Zdeňka Mrázka i Oldřicha Matouška (Z. M. už dnes nežije); měl možnost naslechu u Karla Kopřivy (dnes už nežije) a také jsem viděl při práci Bohumilu Tichou s Petrem Rákosem (Petr R. už nežije).

V roce 1990 jsem seděl v bytě Junových – na okraji letenské pláně, nedaleko od Hradčan. Na této baště přespávaly Haniny návštěvy ze světa, zde vyrostla její dcera Markéta, krácející v matčiných stopách, dva synové a vnoučata, tady se diskutovalo a také „muzicírovalo“, protože pan Jun byl vášnivý muzikant.

Založil jsem toho roku časopis Konfrontace a rozhovor s Hanou byl jedním z prvních

velkých materiálů. To jsme si ještě říkali „paní doktorko“ a „pane doktore“. Rozhovor vyšel pod názvem „Prázdna parketa a šťastné hvězdy“, přičemž prázdnou parketou bylo míněno prázdné místo, které v psychoterapii zaplnila Hana svou metodou, a šťastnou hvězdou mimo jiné setkání s Knoblochem či štědrost její babičky. Rozhovor vyšel v *Konfrontacích* č. 2 v prosinci 1990 – na stranách 19 až 33. S fotkami Hany z Londýna 1964 (na jedné je po boku Ferdinanda Knoblocha; na druhé si podává ruku s anglickým džentlmenem, který zastupoval britskou královnu). V rozhovoru říká: „Přemýšlím o našem alibismu. O tom, že se často zaštiťujeme: My jsme měli pravdu, ale pacient ji nepřijal. Nezlepšil se. Sorry, ale my jsme dělali, co jsme mohli. – Ale udělali jsme všechno proto, aby pacient porozuměl všemu, co mu říkáme? Říkali jsme mu to jeho řečí?“

Hana mi ukázala na velké osobnosti, s nimiž doporučila vést rozhovory – na Jaromíra Rubeše, Ferdinanda Knoblocha...^{1,2} Polidštila mi je – dokázala mluvit jak o jejich velkém nadání, tak také hubatě o jejich slabých místech; v tom byla a je stejná s Rubešem, Skálou i Standou Kratochvílem.

¹ Vzpomínky Jaromíra Rubeše jsem nahrával u něj v bytě na sídlišti v Praze 4 v roce 1991. Dr. Rubeš autorizoval k publikaci první část v dubnu 1991 (vyšla v *Konfrontacích* č. 4 pod názvem „Co se vám tady bude zdát divný“), druhou část v lednu 1992 (vyšla v *Konfrontacích* č. 7 pod názvem „Psychiatr hledající si svého pacienta“).

² Rozhovor s F. Knoblochem (vyšel v *Konfrontacích* č. 4 pod názvem „Zažil jsem to na své kůži“) je do jisté míry fiktivní, také to zmiňuji v jeho úvodu. Hovořil jsem s F. K. v košířské vile, kde při návštěvě Prahy přebýval, přepsaný text jsem mu poslal, a F. K. pak celý rozhovor ve Vancouveru přepsal, a to včetně přeformulování mých dotazů. Pro Hanu Junovou bylo bolestné, že mezi ní a F. K. došlo – do jisté míry i prostřednictvím rozhovorů s nimi – k nedorozumění, které se hojilo těžce.

Hned následující rok (1991) přitáhla do Prahy profesionální výcvik v transakční analýze a sama se ho účastnila. Díky ní jsem se dostal výcvikově do Německa. Když se na obzoru objevil rozpad Československa a konala se právě československá psycho-terapeutická konference v Luhačovicích (podzim 1991), Hana organizovala vyjádření psycho-terapeutů k situaci ve společnosti.

V roce 2001 vyšel další zásadní rozhovor s Hanou – v knize Jakuba Hučína *Hovory o psycho-terapii*. Tak jako rozhovor v Konfrontacích (ten bude brzy zdigitalizován a vyvěšen na webu *Psycho-terapie*) stojí i toto interview za nové přečtení.

V uplynulém desetiletí se angažovala v práci etické komise Evropské federace psychologických asociací, výsledkem je kromě jiného i vydání knihy *Etika pro evropské psychology* Geoffa Lindsaye a kol.

Není to tak dávno, co jsem vystoupil proti pop-psychologickému plevelu, kterým zarůstá obor psychologie, i proti neetickému chování některých kolegů terapeutů. Hana, i když se mnou nesouhlasila ve všem, vehementně se postavila za právo na kritiku, a dokonce i za povinnost kriticky diskutovat a probírat, co je v obci diskutabilní. Sama zorganizovala a moderovala další výměny názorů, zastala se tohoto průvanu, i když napáchal (možná) také něco škody a někomu ublížil. Nad opatrnost a „politickou korektnost“ vždycky nadřazovala upřímnost; odmítala hrát některé hry. Diplomatické tanečky nikdy netančila. To už raději pěkně od podlahy...

Musím říci, že mě Hana infikovala svým nadšením a přímočarostí. Dále obdivuhodnou výdrží. A pak otevřeností a smyslem pro humor. Včetně sebeshazování.

Když jsem přemýšlel o titulku pro své laudatio, chtěl jsem zvolit takový, jaký by se k nikomu jinému nehodil. Tady je. Haně se, věřím tomu, bude líbit!

Hana Junová s vnučkou

Hana Junová, 1937, psycho-terapeutka, psycholožka. Ve 24 letech nastoupila na oddělení léčby neuróz ve Fakultní nemocnici Praha 2. Celá její kariéra byla posléze spojena s prací v denním stacionáři na Horní Palatě (od roku 1968) a již dříve také s prací v komunitním sanatoriu pro pacienty trpící neurózami v Lobči. Spolu s F. Knoblochem a dalšími kolegy vyvinuli českou podobu psychogymnastiky (přesněji psycho-pantomimy). Ve svých 27 letech vycestovala na kongres o psychodramatu v Paříži a na 6. mezinárodní psycho-terapeutický kongres do Londýna, kde referovala o psychogymnastice. Absolvovala psychoanalýzu a výcvik SUR. Byla v kontaktu s Miriam Goldbergovou, Helmuthem Stolzem (zakladatel koncentrativní pohybové terapie), Jacobem Morenem, Zerkou Morenovou a desítkami dalších osobností psycho-terapie. Psycho-terapii vyučovala na Katedře psychologie FFUK („štafetový kolík“ předala v 90. letech Antonínu Šimkovi). Je čestnou členkou České psychoanalytické společnosti a viceprezidentskou správní rady vzdělávacího společenství Rafael Institut. Po změně režimu (1989) přispěla podstatnou měrou k profesionalizaci Českomoravské psychologické společnosti, v posledních dvaceti letech se výrazně zabývala etikou.